

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิผลการอบรมเชิงปฏิบัติการต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอนำเสนอผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาชุมชน

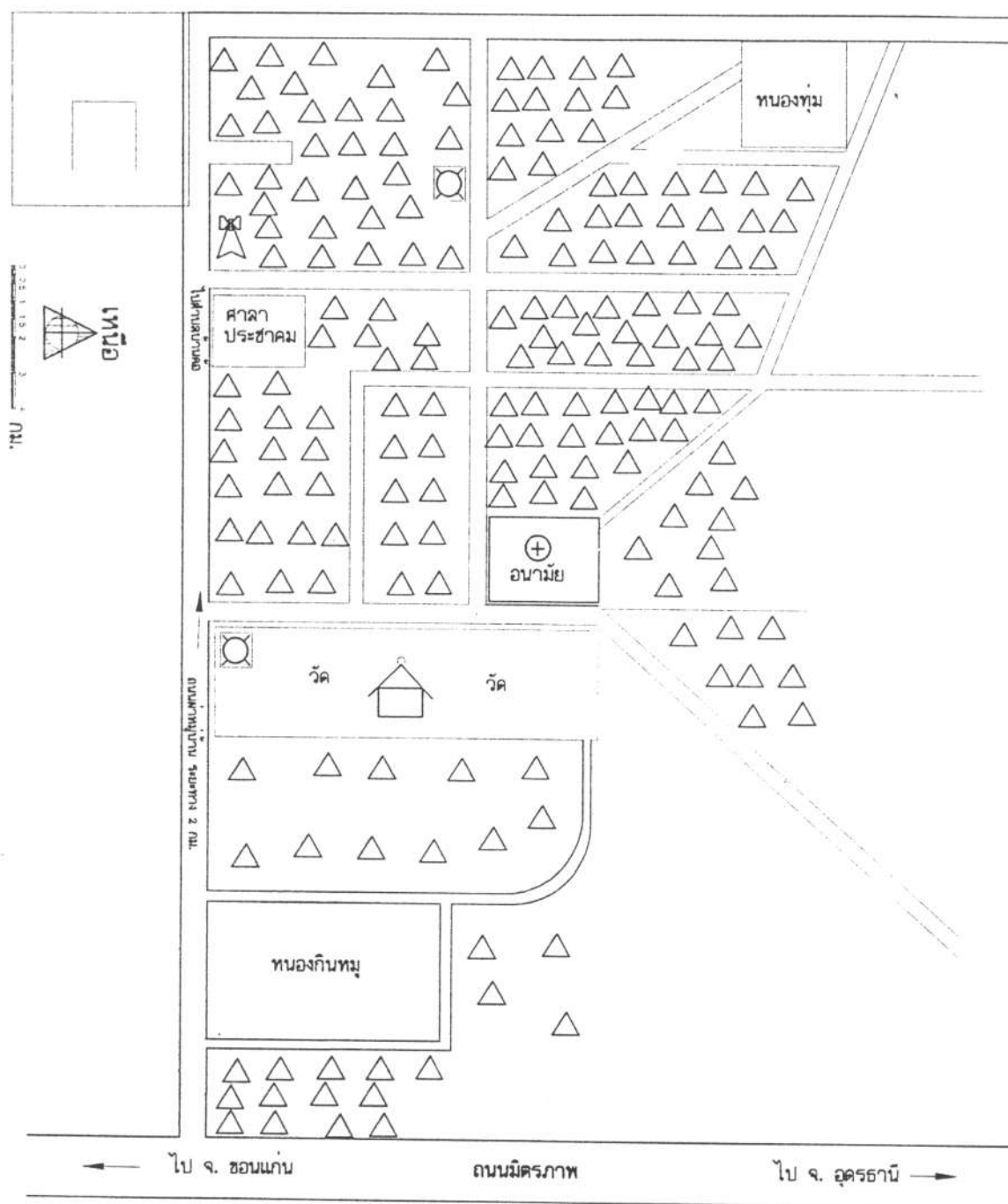
4.1.1 ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้าน

จากการรวบรวมข้อมูลจากบันทึกประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน การสนทนากับ ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และชาวบ้าน ซึ่งมีรายละเอียดที่ได้ดังนี้

บ้านโนนม่วง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น เป็นหมู่บ้านใหญ่ เดิมเป็นหมู่บ้าน เดียว แต่ปัจจุบันได้ขยายออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 3 และ หมู่ที่ 12 โดยใช้ถนนภายในหมู่บ้าน เป็นเขตแบ่ง

ประวัติการก่อตั้งหมู่บ้าน คือ เมื่อปี พ.ศ. 2442 (รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปิยะ มหาราช รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) ณ บริเวณทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากเขตหมู่บ้าน ในปัจจุบัน 1 กิโลเมตร มีบ้านเล็กๆ อยู่ เรียกว่าบ้านลานหญ้า มีผู้คนอยู่อาศัยเพียงไม่กี่ครัวเรือน แต่บริเวณดังกล่าวเป็นที่ลุ่ม มีโคลนตมเป็นเลน คนและสัตว์สัญจรไปมาลำบากมาก พอถึงฤดูฝน ผู้คนได้พาสัตว์อพยพมาอยู่บริเวณพื้นที่ดินที่เป็นโนนสูง มีต้นมะม่วงมาก (ซึ่งเป็นที่ตั้งในปัจจุบัน) ในที่สุดผู้คนก็ได้อพยพออกมาอยู่ ณ ที่โนนสูงนี้ ดังนั้นบ้านลานหญ้าก็กลายเป็นบ้านร้างไป ต่อ จากนั้นจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านโนนม่วง ตามลักษณะที่ปรากฏ คือต้นมะม่วงที่โดดเด่น

ในปัจจุบัน บ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 มีจำนวน 365 ครัวเรือน ประชากรทั้งหญิงและชาย รวม 1,165 คน อยู่ติดกับมหาวิทยาลัยขอนแก่นและห่างจากตัวเมืองขอนแก่น ประมาณ 3 กิโลเมตร ไปทางทิศเหนือทางไปจังหวัดอุดรธานีและมีสถานที่สำคัญต่างๆ ภายในหมู่บ้าน ดังภาพที่ 1

สัญลักษณ์

⊕	อนามัย	⚡	หอกระจายข่าว
⊗	ประปาหมู่บ้าน	●	บ่อน้ำบาดาล
△	บ้าน		

ภาพที่ 1 ภาพแผนผังบ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 ต. คีลา อ. เมือง จ. ชอนแก่น

ภาพที่ 1 ภาพแสดงแผนผังบ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น

4.1.2 ลักษณะประชากรที่สูบบุหรี่

จากการสำรวจครัวเรือนในหมู่บ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น พบว่ามีผู้สูบบุหรี่ 86 คน คิดเป็นสัดส่วนจำนวนผู้สูบบุหรี่ต่อครัวเรือน เป็น 1:4 ในจำนวนนี้เป็นเพศชายทั้งหมด และมีอายุระหว่าง 21-80 ปี ตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 21-40 ปี ซึ่งมีปริมาณมวนบุหรี่ที่สูบ 16-20 มวนต่อวัน และถึงแม้ว่าประชากรกลุ่มนี้ยังไม่แสดงปัญหาสุขภาพอันเนื่องมาจากการสูบบุหรี่ในขณะนี้ก็ตาม ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาทางป้องกันโรคจากการสูบบุหรี่ในวัยที่สูงขึ้นของประชากรกลุ่มนี้

4.2 ผลจากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับบุหรี่

จากขั้นตอนในการศึกษาระยะที่หนึ่ง คือ การวิเคราะห์ปัญหานั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ของผู้ที่สูบบุหรี่ในชุมชน 10 คน และการสัมภาษณ์ทางลึก (In-depth interview) บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน 12 คน ซึ่งสรุปผลที่ได้แต่ละประเด็นที่สำคัญดังนี้

4.2.1 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

1) ปัญหาด้านต่างๆ และปัจจัยที่นำไปสู่การสูบบุหรี่

ผู้สูบบุหรี่ทั้ง 10 คน ได้มีความเห็นพร้อมต้องกันว่า การสูบบุหรี่มีผลกระทบทางลบต่อสุขภาพ คือ ทำให้มีอาการไอเรื้อรัง ฟันเหลือง ลมหายใจมีกลิ่นเหม็น เสื้อผ้ามีกลิ่นบุหรี่ และสมรรถภาพทางเพศลดลง ผลกระทบทางลบต่อเศรษฐกิจ คือ สิ้นเปลืองเงินในการซื้อหาบุหรี่ วันละอย่างต่ำ 30 บาท และผลกระทบทางลบด้านสังคม คือ มีคนรังเกียจเวลาสูบ เช่น แสดงอาการเหม็นบุหรี่ เดินหนีไป และบ่นหรือต่อว่าทันทีที่ได้กลิ่นบุหรี่ ตลอดจนแยกห้องทำงานหรือห้องนอน

ส่วนปัจจัยที่นำไปสู่การสูบบุหรี่ คือ เกิดจากตัวเองอยากลองสูบ เครียดจากมีปัญหาการทำงานและครอบครัว ไม่คิดว่าจะมีโทษถึงแก่ชีวิต มีเพื่อนสนิทที่ชอบสูบเลยอยากสูบลตาม คิดว่าการสูบบุหรี่หรือการซื้อบุหรี่มาสูบไม่ผิดกฎหมาย และไม่มีใครมาแนะนำและตักเตือน ว่าสมควรเลิกสูบบุหรี่ หรือไม่มีการช่วยเหลือเพื่อให้เลิกสูบบุหรี่ จึงยังสูบบุหรี่เช่นเดิม

2) ปัญหาของการขอรับความช่วยเหลือในการเลิกสูบบุหรี่

ผู้สูบบุหรี่ 8 คน เสนอว่าโรงพยาบาลหรือสถานีนามัยต่างๆ น่าจะมีการรักษาหรือแนะนำให้เลิกสูบบุหรี่ เพราะตนเองไม่สามารถยับยั้งใจได้ พอหยุดได้ 1 วัน เห็นคนอื่นสูบก็นั่นทนไม่ได้ ต้องสูบอีก ส่วนอีก 2 คน เสนอว่าน่าจะให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลหรือสถานีนามัยไปหาที่บ้าน เมื่อพบว่ามีคนสูบก็นให้ตักเตือนบ่อยๆ ซึ่งขณะนี้ไม่มีผู้ใดกระทำเช่นนั้น

3) ความต้องการเกี่ยวกับการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อการเลิกสูบบุหรี่

จากการประชุมกลุ่มครั้งนี้ ผู้เข้าประชุมทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า ชุมชนทุกแห่งควรมีผู้ให้บริการและการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้การเลิกสูบบุหรี่อย่างจริงจัง โดยให้คนสูบบุหรี่มารวมกันพูดคุยถึงปัญหาที่ทำให้เลิกสูบบุหรี่ไม่ได้และให้ผู้สอน / หรือผู้แนะนำอธิบายอย่างชัดเจน เรื่องโทษและอันตรายของบุหรี่ ตลอดจนเอาตัวอย่างคนที่ป่วยมาให้อูเป็นตัวอย่าง เพื่อที่จะได้กลัวและทำให้อยากเลิก ต่อจากนั้นควรมีการฝึกหรือปฏิบัติให้อดบุหรี่เป็นวันๆ ไป เพื่อความอดทนของผู้สูบ ให้จัดลักษณะอย่างนี้น้อยๆ อาจจะทุกๆ 3 เดือน ก็ได้

4.2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

1) ปัญหาด้านต่างๆ จากการสูบบุหรี่

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 12 คน พบว่าปัญหาโดยตรงที่เกิดขึ้น คือปัญหาด้านสุขภาพทั้งผู้สูบบุหรี่เอง และผู้ใกล้ชิด คือ เสียค่าใช้จ่าย ส่วนปัญหาโดยอ้อม คือ ทำให้สภาพแวดล้อมไม่ดี ก่อให้เกิดความรำคาญต่อผู้เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันเวลาที่มีการจัดกิจกรรมในชุมชน จะต้องมีการแยกสถานที่สำหรับผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่ ทำให้เกิดการแยกกลุ่ม อาจทำให้ความร่วมมือที่เกิดขึ้นภายในชุมชนน้อยลง

2) ปัญหาของการให้บริการที่อาจจะเกิดขึ้นในชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน ส่วนใหญ่เสนอว่า ถ้าไม่มีการให้บริการเพื่อการเลิกสูบบุหรี่แล้ว จะมีผู้สูบบุหรี่จำนวนเพิ่มขึ้นหรือผู้สูบบุหรี่ก็จะสูบบุหรี่ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รองลงมา คือ อาจจะก่อให้เกิดปัญหาอภีภัยและเกิดกลุ่มเฉพาะคนที่สูบบุหรี่ก็จะคบค้าสมาคมภายในกลุ่ม ทำให้นำไปสู่การติดยาเสพติดอย่างอื่นได้ด้วย

3) ความต้องการ และรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อการเลิกสูบบุหรี่ที่จะมีขึ้นในอนาคต

จากการสัมภาษณ์ พบว่าควรจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ โดยเฉพาะเรื่องความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่างๆ ให้แก่ผู้สูบบุหรี่ทุกคน แล้วควรให้มีการให้ฝึกปฏิบัติตัวในการเลิกสูบบุหรี่ เพราะการฝึกจะทำให้คนสูบท้งใจไปพร้อมๆ กัน จะได้ทราบด้วยว่าขณะนี้ที่ฝึกให้เลิกอะไรคือปัญหาที่ทำให้เลิกไม่ได้ อะไรที่จะมาช่วยให้เลิกได้ ที่สำคัญที่สุด คือ ให้เอาตัวอย่างคนป่วยมาพูดคุยให้เห็นจริง คล้ายๆ ลักษณะทำพิษงู้น และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงออก พูดคุยกันได้อย่างเต็มที่ ไม่ใช่รับฟังอย่างเดียว

ดังนั้นจากผลที่ได้ ทั้งการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ของผู้สูบบุหรี่และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ของบุคคลที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำผลที่ได้

ไปหารูปแบบการจัดกิจกรรม(Solution availability) ที่จะมีขึ้นอย่างละเอียดและชัดเจนต่อไป

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการเปลี่ยนแปลง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ในการเลิกสูบบุหรี่ที่ได้ทดลองกับตัวอย่างที่เป็นประชาชน 30 คน ที่อาศัยอยู่ในบ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ทักษะต่อการเลิกสูบบุหรี่ และพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ ของตัวอย่างที่ทำการศึกษา ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ หลังจากนั้น ได้ทำการรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ซึ่งได้สรุปผลการวิเคราะห์ตามรายละเอียดดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลเกี่ยวกับบุหรี่
- ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ในด้านต่างๆ ของตัวอย่าง
- ส่วนที่ 3 ทักษะต่อการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่าง
- ส่วนที่ 4 พฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่าง
- ส่วนที่ 5 ความแตกต่างของจำนวนตัวอย่างที่เลิกสูบบุหรี่ได้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

1.1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

จากตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.7 และมีอาชีพเกษตรกรกรรม ซึ่งมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
21 – 40 ปี	9	30.0
41 – 60 ปี	15	50.0
61 – 80 ปี	6	20.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	29	96.7
มัธยมศึกษาตอนต้น – ตอนปลาย	1	3.3
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	23	76.7
รับจ้าง	3	10.0
ค้าขาย	1	3.3
รับราชการ	1	3.3
อื่นๆ – ทำธุรกิจ	1	3.3
- งานบ้าน	1	3.3
รวม	30	100.0

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

1.2.1 อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกและสาเหตุของการสูบบุหรี่ครั้งแรก

เมื่อพิจารณาอายุที่เริ่มสูบบุหรี่และสาเหตุของการสูบบุหรี่ครั้งแรก โดยได้มีการแบ่งอายุที่เริ่มสูบออกเป็น 2 กลุ่ม คือ แรกเป็นกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป ผลปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเนื่องจากการอยากลอง จำนวน ร้อยละ 50 และ 26.7 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เป็นกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ชอบอยากลองหรืออยากพิสูจน์ในสิ่งที่ตนเองยังไม่เคยกระทำ นอกจากนั้นมักจะเชื่อเพื่อนหรือกระทำตามเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้กระทำ ดังนั้นเมื่อเพื่อนชวนให้ลองสูบบุหรี่จึงเกิดความรู้สึกอยากลอง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกและสาเหตุของการสูบบุหรี่ครั้งแรก

สาเหตุของการสูบบุหรี่ครั้งแรก	อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก					
	ต่ำกว่า 20 ปี		ตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยากลอง	15	50.0	8	26.7	23	76.6
เครียด	2	6.7	1	3.3	3	10.0
อยากเลียนแบบคนที่ชื่นชอบ	2	6.7	0	0.0	2	6.6
อยากเด่นในหมู่เพื่อนฝูง	0	0.0	1	3.3	1	3.3
คิดว่าบุคลิกดีขึ้น	1	3.3	0	0.0	1	3.3
รวม	20	66.7	10	33.3	30	100.0

1.2.2 จำนวนมวนบุหรี่ที่สูบต่อวันและช่วงเวลาที่ชอบสูบบุหรี่มากที่สุด

จากตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอัตราการสูบบุหรี่จำนวนระหว่าง 6-20 มวน ต่อวัน และช่วงเวลาที่ชอบสูบบุหรี่มากที่สุด คือ ช่วงเย็น รองลงมา คือ ช่วงเช้า และเที่ยง คิดเป็นร้อยละ 30.00, 23.3 และ 23.3 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเย็นเป็นช่วงที่ว่างเว้นจากการปฏิบัติภาระกิจต่างๆ และเป็นเวลาพักผ่อนหลังเลิกงาน ทำให้เกิดอาการอยากสูบบุหรี่นั่นเอง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบต่อวันและช่วงเวลาที่ชอบสูบบุหรี่มากที่สุดของตัวอย่าง

พฤติกรรมการสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนมวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน		
1 – 5	3	10.0
6 – 10	10	33.3
11 – 15	5	16.7
16 – 20	10	33.3
21 – 25	0	0.0
26 – 30	2	6.7
รวม	30	100.0
ช่วงเวลาที่ชอบสูบบุหรี่มากที่สุด		
เช้า	7	23.3
เที่ยง	7	23.3
บ่าย	5	16.7
เย็น	9	30.0
กลางคืน	2	6.7
รวม	30	100.0

1.2.3 กิจกรรมที่ต้องสูบบุหรี่ และวิธีการสูบบุหรี่

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่ชอบสูบบุหรี่หลังรับประทานอาหารมากที่สุด คือ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 และวิธีการสูบบุหรี่มักจะเป็นสูบอัดควันเข้าปอด จากผลการสำรวจนี้จะสามารถนำไปหาวิธีการให้มีกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติหลังอาหาร แทนการสูบบุหรี่ต่อไป ซึ่งจะสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ในที่สุด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ต้องสูบบุหรี่และวิธีการสูบบุหรี่ของ ตัวอย่าง

พฤติกรรมการสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมที่ต้องสูบบุหรี่		
หลังรับประทานอาหาร	19	63.3
ทำงานที่ใช้สมองมาก	4	13.4
ดื่มสุราหรือของมึนเมา	4	13.4
เข้าห้องสุขาหรือขณะเข้าห้องสุขา	1	3.3
นั่งเล่นคนเดียวและเหงา	1	3.3
กินเลี้ยงสังสรรค์	1	3.3
รวม	30	100.0
วิธีการสูบบุหรี่		
สูบอัดควันเข้าปอด	27	90.0
สูบแล้วพ่นออกมาเฉยๆ	3	10.0
รวม	30	100.0

1.2.4 ความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่ และเหตุผลที่พยายามเลิกสูบบุหรี่

จากการศึกษาพบว่าก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีตัวอย่าง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 ที่พยายามเลิกสูบบุหรี่มาก่อน ซึ่งมีเหตุผลประกอบการพยายามที่จะเลิกอยู่หลายประการ คือ กลัวอันตรายของบุหรี่ ไม่มีประโยชน์ และทำให้สูญเสียเศรษฐกิจ แต่ไม่สามารถเลิกได้ เมื่อไม่สามารถเลิกได้ ผู้วิจัยจึงต้องหาวิธีการในการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่และเหตุผลที่พยายามเลิกสูบบุหรี่

ความพยายามและเหตุผลในการเลิกสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
เคย	26	86.7
ไม่เคย	4	13.3
รวม	30	100.0
เหตุผลที่พยายามเลิกสูบบุหรี่		
กลัวอันตรายของบุหรี่	9	36.0
ไม่มีประโยชน์	9	36.0
การสูบบุหรี่เป็นการสิ้นเปลืองเงิน	8	32.0
เบื่อ	1	4.0
รวม	27	100.0

1.2.5 วิธีการที่ใช้ในการเลิกสูบบุหรี่

จากการศึกษา วิธีการที่ใช้ในการเลิกสูบบุหรี่ก่อนที่จะมีการอบรมของตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการค่อยๆ ลดจำนวนมวนที่สูบลง รองลงมา คือ แจ้งใจหยุดสูบบุหรี่ทันที ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละวิธีการที่ใช้ในการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่าง

วิธีการที่ใช้ในการเลิกสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
ค่อยๆ ลดจำนวนมวนที่สูบลง	13	50.0
แจ้งใจหยุดสูบบุหรี่ทันที	8	30.8
หาวิธีการช่วยไม่ให้อยากสูบบุหรี่	2	7.7
หลีกเลี่ยงสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดการสูบบุหรี่	2	7.7
สาบานกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์	1	3.8
รวม	26	100.0

1.2.6 เหตุผลที่เลิกสูบบุหรี่ไม่สำเร็จ

จากการศึกษาเหตุผลที่เลิกสูบบุหรี่ไม่สำเร็จของตัวอย่าง 26 คน ที่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ พบว่า มีเหตุผลส่วนใหญ่ คือ จิตใจไม่แข็งพอ รองลงมา คือ เงา เครียด หงุดหงิด ในขณะที่งดสูบบุหรี่ ซึ่งผลที่ได้นี้สามารถนำไปสู่การหาวิธีการให้เลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จต่อไป ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลที่เลิกสูบบุหรี่ไม่สำเร็จของตัวอย่าง

เหตุผลที่เลิกสูบบุหรี่ไม่สำเร็จ	จำนวน	ร้อยละ
จิตใจไม่แข็งพอ	12	48.0
เงา เครียด หงุดหงิด	9	36.0
รู้สึกเปรี้ยวปากเวลางดสูบ	4	16.0
เพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดชวนให้สูบบุหรี่	1	4.0
รวม	26	100.0

1.2.7 เหตุผลที่ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่

จากการศึกษาเหตุผลที่ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ ของตัวอย่าง 4 คน พบว่ามีเหตุผลที่แตกต่างกัน ได้แก่ อยากรับเหมือนคนที่ชื่นชอบ สูบแล้วอารมณ์ดี เครียดพอสูบแล้วสบายใจ และเห็นเพื่อนสูบบุหรี่อยู่เลยไม่ยากเลิกสูบ เป็นต้น ดังตารางที่ 9

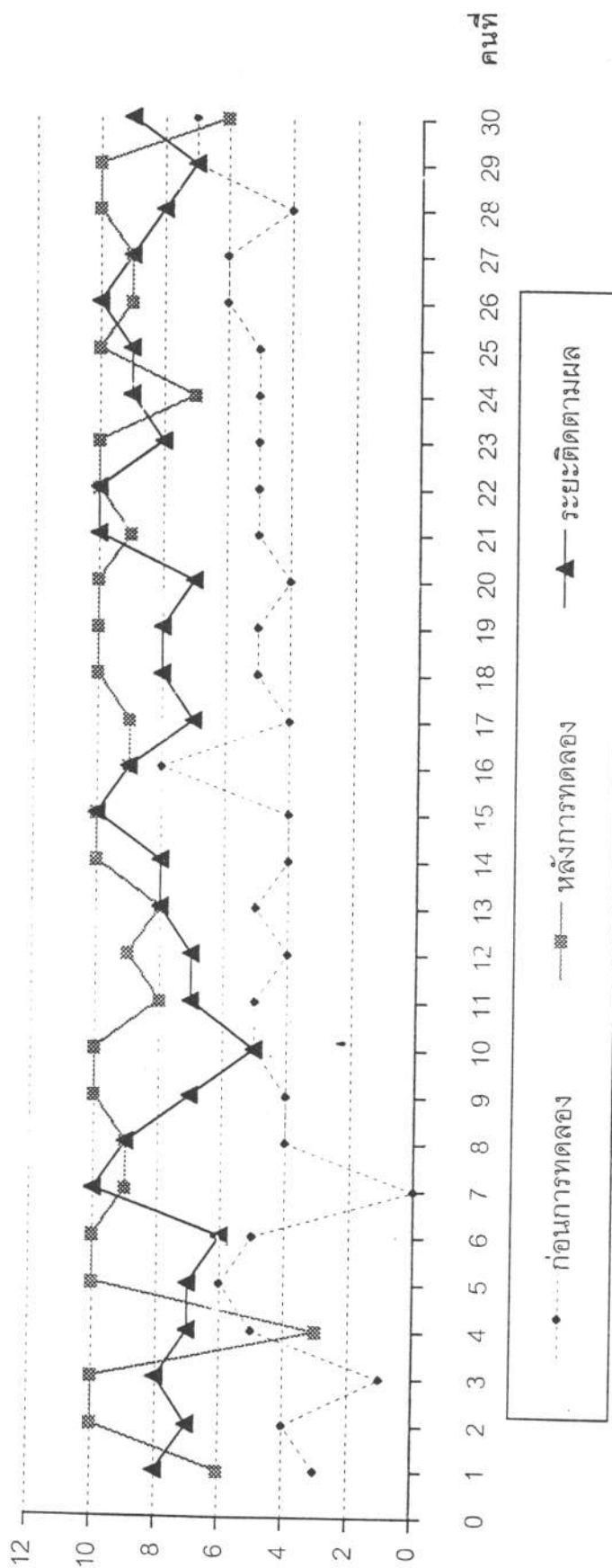
ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่ไม่พยายามเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่าง

เหตุผลที่ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
อยากรับเหมือนคนที่ชอบ	2	40.0
สูบแล้วอารมณ์ดี	1	20.0
มีความเครียดพอสูบแล้วสบายใจ	1	20.0
เห็นเพื่อนสูบบุหรี่อยู่เลยไม่ยากเลิก	1	20.0
รวม	5	100.0

ส่วนที่ 2 : ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่

จากสาเหตุปัญหาของชุมชนและจากการออกแบบงานวิจัย ดังที่กล่าวไว้แล้วนั้น ผู้วิจัยได้ใส่กิจกรรมแทรกแซงให้กับตัวอย่างทั้ง 30 คน โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ แล้ววัดผลคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรี่โดยการเปรียบเทียบคะแนนในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลัง 4 สัปดาห์ไปแล้ว เพื่อดูการเปลี่ยนแปลง และทดสอบผลของการอบรมว่าตัวอย่างที่ใช้ทดลองยังคงมีความรู้ที่ให้ไว้แล้วหรือไม่ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งความแตกต่างของคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรี่มีผลปรากฏตามแผนภูมิที่ 3 และตารางที่ 10, 11, 12 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับบุรุษระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % นั่นคือคะแนนความรู้ของผู้สูบบุหรี่หลังใส่กิจกรรมแทรกแซงทั้งหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าคะแนนความรู้ของผู้สูบบุหรี่ก่อนใส่กิจกรรมแทรกแซง แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแทรกแซงนั้นยังคงมีผลทำให้ระดับความรู้คงอยู่เช่นเดิม ดังแผนภูมิที่ 3

คะแนน

แผนภูมิที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนทดสอบความรู้เรื่องบุหรื ระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของบุคคล

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรื ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมแทรกแซงโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรืนั้น เมื่อวัดผลคะแนนความรู้ของหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแล้ว ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สูงกว่าก่อนการทดลอง โดยค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง เท่ากับ 4.67 ส่วนหลังการทดลอง เท่ากับ 9.00 และระยะติดตามผล เท่ากับ 8.07 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับบุหรืของตัวอย่างก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ก่อนการทดลอง	4.67	1.56	30	0	8
หลังการทดลอง	9.00	1.61	30	3	10
ระยะติดตามผล	8.07	1.28	30	5	10

2.2 การทดสอบ Paired t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรื ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จากการจัดกิจกรรมแทรกแซง เพื่อการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับบุหรื ทั้ง 3 ระยะ ของการทดลอง เมื่อเปรียบเทียบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับระยะติดตามผล และหลังการทดลองกับระยะติดตามผล ผลการทดสอบ Paired t-test ที่ได้ ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรืทั้ง 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีความแตกต่างทุกระยะที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังตารางที่ 11, 12 และ 13

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรื เปรียบเทียบก่อน การทดลอง และหลังการทดลอง

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
ก่อนการทดลอง	4.67	1.56	-10.084	0.000
หลังการทดลอง	9.00	1.61		

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรื เปรียบเทียบก่อน การทดลอง และระยะติดตามผล

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
ก่อนการทดลอง	4.67	1.56	-9.035	0.000
ระยะติดตามผล	8.07	1.28		

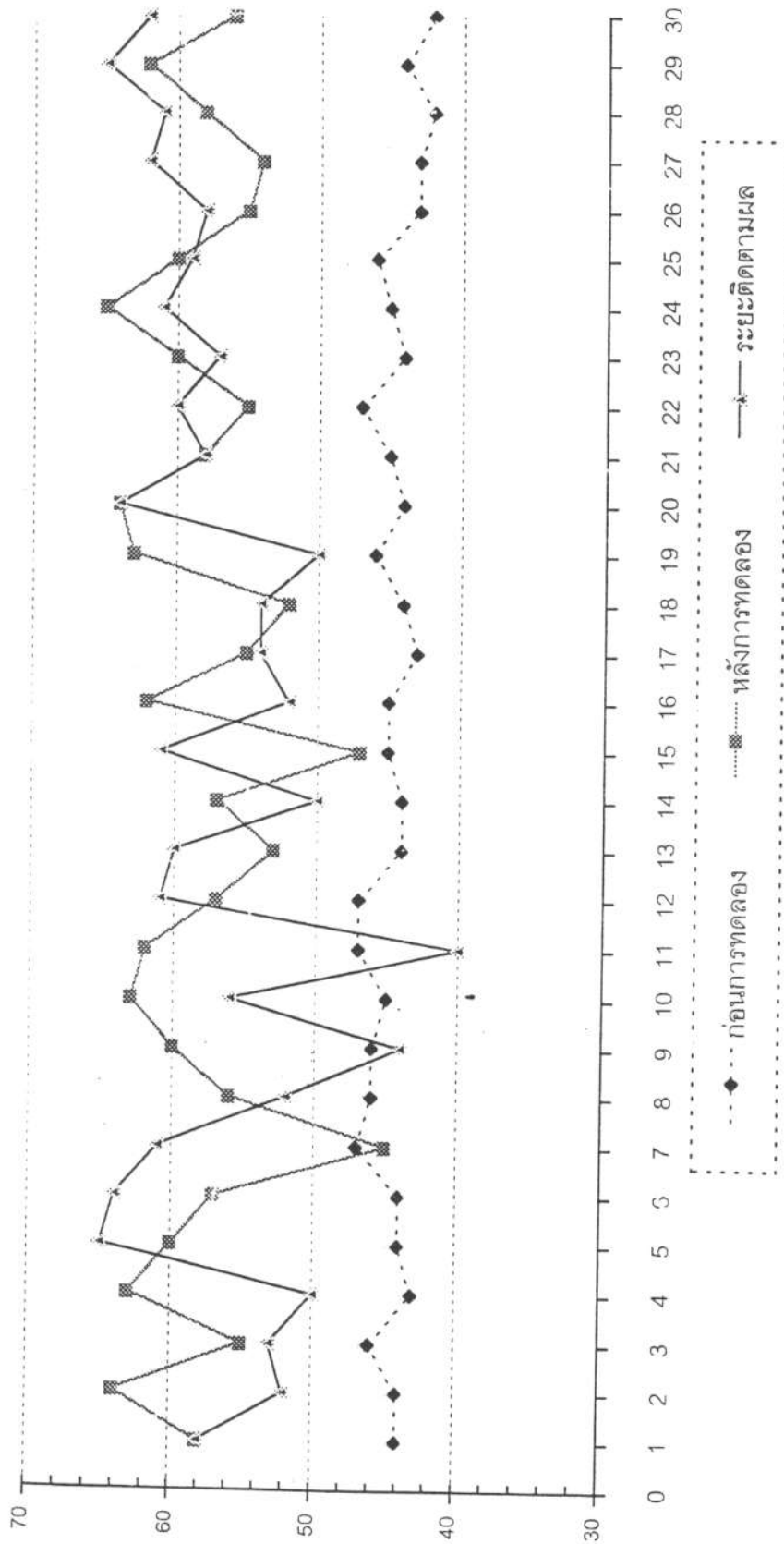
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับบุหรื เปรียบเทียบหลัง การทดลอง และระยะติดตามผล

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
หลังการทดลอง	9.00	1.62	2.416	0.022
ระยะติดตามผล	8.07	1.28		

ส่วนที่ 3 : ทักษะต่อการเลิกสูบบุหรี่

จากสาเหตุปัญหาของชุมชนและจากการออกแบบงานวิจัย ดังที่กล่าวไว้แล้ว ผู้วิจัยได้ใส่กิจกรรมแทรกแซงให้กับตัวอย่างทั้ง 30 คน โดยการปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องต่อการเลิกสูบบุหรี่แล้ววัดผลคะแนนทัศนคติ โดยการเปรียบเทียบคะแนนในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล หลัง 4 สัปดาห์ ไปแล้ว เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงเพื่อทดสอบผลการอบรมว่าตัวอย่างที่ใช้ทดลองนั้น ยังคงมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการเลิกสูบบุหรี่หรือไม่โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ มีผลปรากฏตามแผนภูมิที่ 4 และตารางที่ 14, 15, 16, 17 และ 18

คะแนน

คนที่

แผนภูมิที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นต่อการเลิกสูบบุหรี่ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

3.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติ ต่อการเลิกสูบบุหรี่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมแทรกแซง โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรืนั้น เมื่อวัดผลคะแนนทัศนคติของหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแล้ว ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังตารางที่ 14 และ 15

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ก่อนการทดลอง	3.43	0.11	30	3.23	3.62
หลังการทดลอง	4.45	0.37	30	3.46	5.00
ระยะติดตามผล	4.36	0.47	30	3.08	5.00

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ ของตัวอย่างเป็นรายข้อ ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่	ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระยะติดตามผล					
	(T1)		(T2)		(T3)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การเลิกสูบบุหรี่						
1.1 จะช่วยให้ไม่เสี่ยงต่อการเป็นโรคต่างๆ	4.00	0.00	4.93	0.25	4.73	0.78
1.2 จะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวไม่เสี่ยงต่อกาเป็นโรคต่างๆ	3.83	0.38	4.70	0.47	4.83	0.38
1.3 จะช่วยให้บุคลิกภาพดีขึ้น	3.13	0.35	4.80	0.41	4.77	0.43
1.4 จะช่วยให้ไม่มีกลิ่นบุหรืติดตามเสื้อผ้า	3.03	0.18	4.73	0.45	4.50	0.63
1.5 จะช่วยทำให้อากาศบริสุทธิ์ขึ้น	3.20	0.41	4.47	0.78	4.47	0.78

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ ของ
ตัวอย่างเป็นรายข้อ ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล (ต่อ)

ทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่	ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระยะติดตามผล					
	(T1)		(T2)		(T3)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.6 จะช่วยให้เป็นที่ยอมรับในสังคมมากขึ้น	3.23	0.43	4.13	0.86	4.33	0.76
1.7 จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและมีเงินเก็บมากขึ้น	4.00	0.00	4.70	0.47	4.53	0.57
2. การเลิกสูบบุหรี่เป็นเรื่องทำได้ง่าย	2.57	0.57	3.73	1.01	3.73	0.94
3. บุหรี่โทษและอันตรายหลายประการควรจะเลิกสูบบุหรี่อย่างยิ่ง	3.97	0.18	4.77	0.63	4.60	0.56
4. บุหรี่ไม่ได้ช่วยให้หายเครียด	2.90	0.48	3.83	1.12	4.07	0.69
5. สูบบุหรี่ได้แสดงความเป็นชาย	2.97	0.56	3.87	1.25	3.97	1.00
6. เลิกสูบบุหรี่ทันทีที่ไม่ทำให้ลงแดงตาย	3.83	0.46	4.53	0.68	3.93	1.39
7. บุหรี่คร่าชีวิตเป็นพิษต่อสุขภาพ	3.97	0.18	4.67	0.80	4.33	0.84

3.2 การทดสอบ Paired t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จากการจัดกิจกรรมแทรกแซง เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ จากทัศนคติที่เห็นว่าถูกต้อง ให้มีทัศนคติที่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีหรือไม่ถูกต้อง ทั้ง 3 ระยะของการทดลอง พบว่าเมื่อเปรียบเทียบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และก่อนการทดลองกับระยะติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยความเชื่อมั่น 95% ส่วนหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยความเชื่อมั่น 95% ดังตารางที่ 16, 17 และ 18

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ เปรียบเทียบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
ก่อนการทดลอง	3.43	0.11	-14.127	0.000
หลังการทดลอง	4.45	0.37		

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ เปรียบเทียบก่อนการทดลองกับระยะติดตามผล

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
ก่อนการทดลอง	3.43	0.11	-9.899	0.000
ระยะติดตามผล	4.37	0.47		

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ เปรียบเทียบ หลังทดลองกับระยะติดตามผล

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
หลังการทดลอง	4.45	0.37	0.674	0.506
ระยะติดตามผล	4.37	0.47		

ส่วนที่ 4 : พฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่าง

4.1 การเปรียบเทียบจำนวน และร้อยละของพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่าง เป็นรายข้อ ระหว่างหลังการทดลองกับระยะติดตามผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ขึ้น 7 ข้อ เพื่อทดสอบว่าตัวอย่างได้ปฏิบัติหรือไม่ หากไม่ได้ปฏิบัติให้คะแนน = 0 หากได้ปฏิบัติให้คะแนน = 1 และต้องปฏิบัติได้ครบ 7 ข้อ จึงจะถือว่าเลิกสูบบุหรี่ได้ ผลปรากฏว่า หลังการทดลองมีจำนวนข้อที่ปฏิบัติได้น้อยกว่าระยะติดตามผล ซึ่งข้อที่ปฏิบัติไม่ได้ คือ การออกกำลังกายทุกวันมากที่สุด รองลงมา คือ การรับประทานผัก-ผลไม้มากขึ้น และการใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นหรือน้ำเย็นเช็ดตัวเมื่อรู้สึกง่วงนอนในช่วงที่งดสูบบุหรี่ ดังตารางที่ 19 และแผนภูมิที่ 5

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่างเป็นรายข้อ ระหว่างหลังการทดลองกับระยะติดตามผล

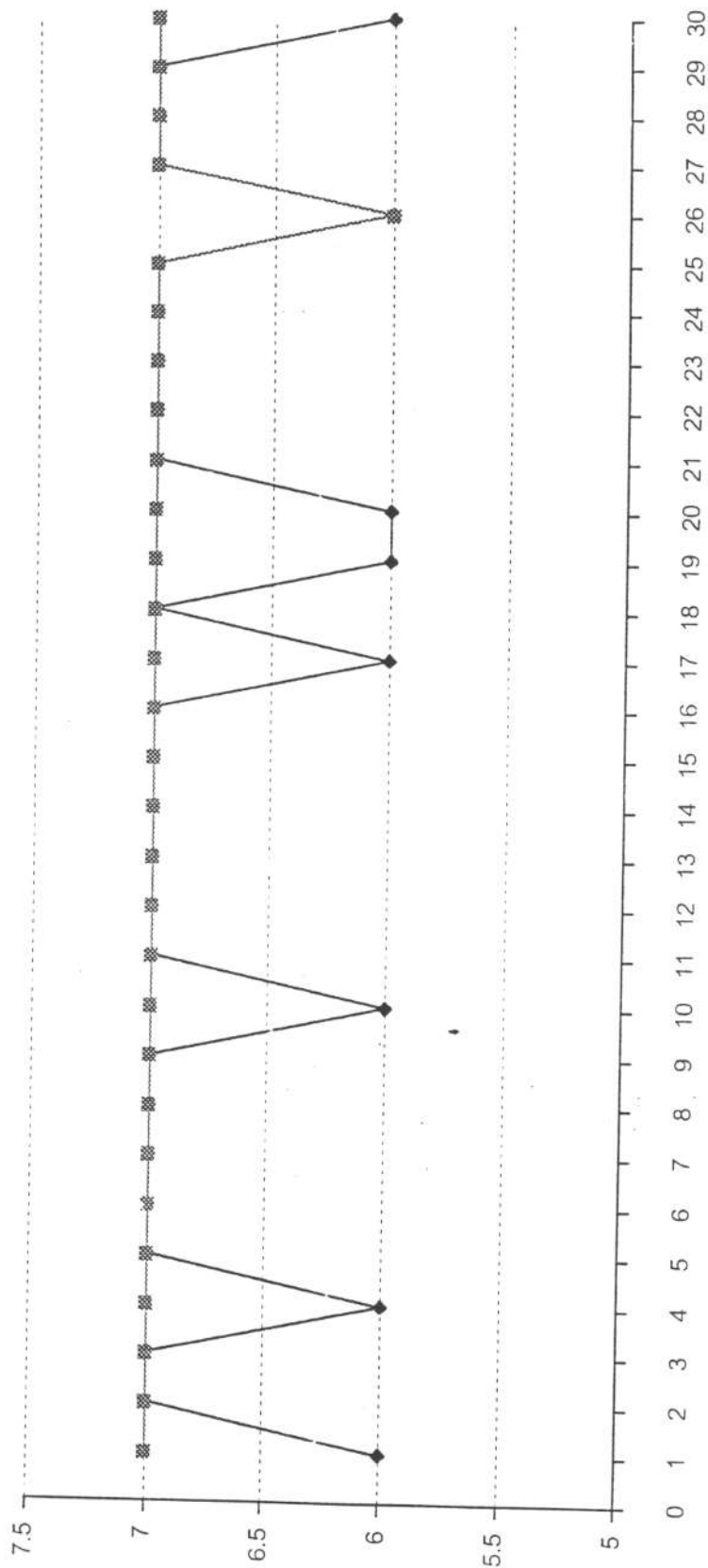
พฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่	หลังการทดลอง		ระยะติดตามผล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8-10 แก้ว	30	100.0	30	100.0
2. บอกคนใกล้ชิดว่าท่านจะเลิกสูบบุหรี่	30	100.0	30	100.0
3. ทิ้งอุปกรณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่	30	100.0	30	100.0
4. ไม่ขอรับบุหรี่จากผู้อื่นมาสูบ	30	100.0	30	100.0

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ของตัวอย่างเป็นรายข้อระหว่างหลังการทดลองกับระยะติดตามผล (ต่อ)

พฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่	หลังการทดลอง		ระยะติดตามผล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นหรือน้ำเย็นเช็ดตัวเมื่อรู้สึกง่วงนอนในช่วงที่งดสูบบุหรี่	28	93.3	30	100.0
6. รับประทานอาหารผักและผลไม้มากขึ้น	28	93.3	30	100.0
7. ออกกำลังกายทุกวัน	26	86.7	29	96.7

นอกเหนือจากนี้ เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้มีการติดตามผลผู้เข้ารับการอบรมอีกครั้งหนึ่ง โดยการซักถามและสังเกตสภาวะสุขภาพและพฤติกรรม พบว่าผู้ที่ผ่านการอบรมแล้วส่วนใหญ่มีสภาวะสุขภาพทางร่างกายดีขึ้น คือ ผิวพรรณสดใสขึ้น ฟันขาวสะอาดขึ้น อาการไอมีเสมหะลดลง ปากและลิ้นชุ่มชื้นขึ้น และรับประทานอาหารได้มากขึ้น เนื่องจากการรับรสดีขึ้นและมีพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ คือ ดื่มน้ำสะอาดมากขึ้นทุกวัน ทั้งอุปกรณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวกับบุหรี่ไม่ขอรับบุหรี่จากผู้อื่นหรือไม่ซื้อบุหรี่มาสูบ รับประทานอาหารผักผลไม้มากขึ้น และออกกำลังกายทุกวัน และนอกเหนือจากนี้ จำนวน 29 คน ที่เลิกสูบบุหรี่ได้ ยังได้พูดถึงสภาวะเศรษฐกิจด้วยว่าดีขึ้นเนื่องจาก สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่ลง วันละ ประมาณ 30 บาท

คะแนน

—◆— หลังการทดลอง
—■— ระยะติดตามผล

แผนภูมิที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

4.2 การทดสอบ Paired t-test เพื่อดูความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ หลังการทดลองกับระยะติดตามผล

จะเห็นว่าคะแนนพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-Value และ P-Value ของคะแนนพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ หลังการทดลองกับระยะติดตามผล

ระยะเวลา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-value	p-value
หลังการทดลอง	6.73	0.45	-2.971	0.006
ระยะติดตามผล	6.97	0.18		

ส่วนที่ 5 : ความแตกต่างของจำนวนตัวอย่างที่เลิกสูบบุหรี่

ในตัวอย่างที่ทดลอง เป็นผู้สูบบุหรี่ จำนวน 30 คน หลังการทดลองมีผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ จำนวน 22 คน คิดเป็นสัดส่วน 0.73 และระยะติดตามผลมีผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ 29 คน คิดเป็นสัดส่วน 0.96 (ซึ่งความสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้นั้น วัดจากคะแนนพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่ ที่ได้คะแนนเต็ม 7)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างสัดส่วนของผู้ที่เลิกสูบบุหรี่หลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% นั่นคือ การจัดกิจกรรมแทรกแซงส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเลิกสูบบุหรี่มากขึ้น หรือมีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้นั่นเอง

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของผู้ที่เลิกสูบบุหรี่หลังการทดลองและระยะติดตามผล

	ระยะติดตามผล		รวม	McNemar	p-value
	เลิกสูบบุหรี่	ยังสูบบุหรี่			
เลิกสูบบุหรี่	22	0	22	5.14	0.0116
หลังการทดลอง					
ยังสูบบุหรี่	7	1	8		
รวม	29	1	30		

4.4 ผลการวิเคราะห์แบบบันทึกพฤติกรรมกาสูบหรี่ของตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมกาสูบหรี่ เพื่อให้บันทึกพฤติกรรมกาสูบหรี่ประจำวันของตัวอย่าง หลังจากได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ตั้งแต่วันที่ 30 มกราคม 2541 จนถึงวันสุดท้ายของระยะติดตามผล คือ วันที่ 30 มีนาคม 2541 เพื่อการเปลี่ยนแปลงการสูบหรี่ในระยะที่ยาวพอสมควร ซึ่งการบันทึกเป็นการลงบันทึกของตัวเองและคนใกล้ชิดในครอบครัว ได้ผลออกมา คือ จำนวนมวนบุหรี่ที่สูบใกล้เคียงกัน และตรงตามการตอบแบบสอบถามส่วนที่ 4 คือ พฤติกรรมในการสูบหรี่ หลังการทดลอง และระยะติดตามผล คือ ไม่พบการสูบหรี่ของตัวอย่าง 29 คน พบเพียง 1 ตัวอย่างที่ยังมีการสูบหรี่อยู่ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ยึดถือผลจากการตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 4 คือ พฤติกรรมในการสูบหรี่เป็นเกณฑ์ว่า เลิกสูบหรี่ได้ ซึ่งหลังการทดลองพบว่ามี 22 คน ที่เลิกสูบหรี่ได้ และระยะติดตามผล พบว่ามี 29 คน ที่เลิกสูบหรี่ได้